

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
ФАКУЛЬТЕТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ ТА ЕКОЛОГІЇ
Кафедра захист рослин**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Хвороби, шкідники та захист їстівних грибів

освітньо-професійна програма Захист і карантин рослин

спеціальність 202 Захист і карантин рослин

галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство

освітній ступінь бакалавр

Розробник: Олег Горб, професор кафедри захист рослин,
к.с.-г.н., доцент

Гарант: Віктор Писаренко, завідувач кафедри захист
рослин, д.с.-г.н., професор

Полтава
2020 р.

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Хвороби, шкідники та захист їстівних грибів
Назва структурного підрозділу	Кафедра захист рослин
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> Горб Олег, канд.с.-г.наук, доцент <i>Контакти:</i> e-mail: gorb@pdaa.edu.ua тел. : +38 (067) 4091242 сторінка викладача https://www.pdaa.edu.ua/people/gorb-oleg-oleksandrovysh
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність	202 Захист і карантин рослин
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Перелік дисциплін, які передують її вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми: ботаніка; загальна фітопатологія; загальна ентомологія.

Опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Хвороби, шкідники та захист їстівних грибів» дозволяє формувати знання та вміння щодо основних груп шкідливих організмів їстівних грибів. В процесі вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти оволодівають теоретичними та практичними знаннями щодо видового складу, еколого-біологічної особливості шкідливих організмів їстівних грибів, а також особливостей та методів регулювання їх чисельності. Опанування студентами курсу «Хвороби, шкідники та захист їстівних грибів» необхідне для якісної і всебічної фахової підготовки висококваліфікованих спеціалістів з захисту рослин.

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни: ознайомитися з основними методами діагностики та обліку хвороб і шкідників їстівних грибів. Вивчити їх еколого-біологічні особливості, які сприятимуть вчасній діагностиці хвороб та шкідників культивованих грибів та проведенню захисних заходів.

Основні завдання навчальної дисципліни: визначення шкідливих організмів, проведення обстежень різних культур їстівних грибів; знаходження місць концентрації шкідників за частковими ознаками пошкодження їстівних грибів, характеру заселення культури їстівних грибів при високій і слабкій чисельності шкідливих організмів, вивчення ситуації, при яких планується застосування різних методів і заходів захисту їстівних грибів від пошкоджень шкідниками, та особливості регулювання їх чисельності у закритому ґрунті.

Компетентності:

загальні:

ЗК 2 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та пошуку.

фахові:

ФК 1. Здатність проводити фітосанітарну діагностику хвороб рослин, комах, кліщів, нематод, гризунів та бур'янів за новітніми принципами і методами.

ФК 5. Здатність розробляти і застосовувати технології захисту рослин на об'єктах сільськогосподарського та іншого призначення.

Програмні результати навчання :

ПРН 6. Коректно використовувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агробіоценозів та підтримання їх стабільності для збереження природного різноманіття

ПРН 18. Ефективно застосовувати екологічно безпечні технології вирощування рослин.

Програма початкової дисципліни:

Тема 1. Вступ. Роль і значення захисту їстівних грибів від шкідників.

Тема 2. Будова, біологія та поширення їстівних грибів у біоценозах.

Тема 3. Особливості вирощування їстівних грибів у закритому ґрунті.

Тема 4. Еколого-біологічні особливості та видовий склад збудників хвороб їстівних грибів.

Тема 5. Еколого-біологічні особливості та видовий склад паразитичних нематод їстівних грибів.

Тема 6. Еколого-біологічні особливості шкідників їстівних грибів, та особливості регулювання їх чисельності у закритому ґрунті.

Трудомісткість:

Загальна кількість годин 120 год.

Кількість кредитів – 4.

Форма семестрового контролю – залік.

Структура курсу

Назви тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	пр.з.	с.р.
Тема 1. Вступ. Роль і значення захисту їстівних грибів від шкідників	18	2	4	12
Тема 2 Будова, біологія та поширення їстівних грибів у біоценозах.	18	2	4	12
Тема 3. Особливості вирощування їстівних грибів у закритому ґрунті.	20	2	4	14
Тема 4. Еколого-біологічні особливості та видовий склад збудників хвороб їстівних грибів.	22	4	4	14
Тема 5. Еколого-біологічні особливості та видовий склад паразитичних нематод їстівних грибів.	22	4	4	14
Тема 6. Еколого-біологічні особливості шкідників їстівних грибів, та особливості регулювання їх чисельності у закритому ґрунті	20	2	4	14
Усього годин	120	16	24	80

Політика оцінювання

Академічна доброчесність. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавської державної аграрної академії. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Дедлайни та перескладання. Лабораторні завдання, завдання зі самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (20 %). Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.

Система оцінювання.

Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 6	Словесні, наочні, практичні, методи самостійної роботи вдома, методи письмового контролю, методи лабораторно-практичного контролю, інтегровані методи, комп'ютерні і мультимедійні методи	Виконання практичних робіт та їх захист, контрольна робота, виконання завдань самостійної роботи
ПРН 18	Словесні, наочні, практичні, методи самостійної роботи вдома, методи письмового контролю, методи лабораторно-практичного контролю, інтегровані методи, комп'ютерні і мультимедійні методи	Виконання практичних робіт та їх захист, контрольна робота, виконання завдань самостійної роботи

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Максимальна кількість балів	Мінімальний пороговий рівень оцінок, балів
ПРН 6	50	50	30
ПРН18	50	50	30
Разом	100	100	60

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	для заліку
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Бисько Н.А. Атлас возбудителей болезней и вредителей съедобных грибов при культивировании / Н.А. Бисько, В.Т. Билай. – К.: ЧРОО «Центр поддержки грибоводства», 2005. – 27с.
2. Вдовенко С.А. Вирощування їстівних грибів: навч. посіб. / С.А. Вдовенко. – Вінниця: РВВ ВНАУ, 2011. – 131с.
3. Григанський А.П. Основні хвороби культивованих грибів та заходи щодо обмеження їх розвитку: Рекомендації для підприємств України з вирощування культивованих грибів / А.П. Григанський, А.О. Вуек. – К., 2007. – 27с.
4. Дудка И.А. Грибы: Справочник миколога и грибника / И.А. Дудка, С.П. Вассер. – К.: Наукова думка, 1987. – 536с.
5. Методы экспериментальной микологии / [Дудка И.А., Вассер С.П., Элланская И.А. и др.]; под ред. В.И. Билай. – К.: Наукова думка, 1982.– 550с.
6. Mushrooms: pest and disease control / J.T. Fletcher, P.F. White, R.H. Gaze. – England: Intercept Limited, 1986. – 156р.

Допоміжні

1. Алексеева К.Л. Профилактика распространения микогоноза шампиньонов / К.Л. Алексеева // Школа грибоводства. – 2005. – №1. – С.16-18.
2. Билай В. Болезни и вредители культивируемых грибов / В. Билай // Овощеводство. –

2010. – №1. – С.76-78.

3. Бойко О.А. Екологія та динаміка вірусних хвороб печериць: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. біол. наук: спец. 03.00.16 «Екологія» / О.А. Бойко.– К., 1999. – 24с.
4. Волощук Н.М. Конкурентні мікроорганізми та віруси при вирощуванні печериці двоспорової / Н.М. Волощук, Т.І. Бондар, І.М. Троїцький, О.А. Бойко, О.М. Цизь // Наукові доповіді НУБіП України. – 2010. – №6 .
5. Григанський А.П. Фітопатогенні бактерії в культурі печериці двоспорової / А.П. Григанський, Н.А. Гончаренко // Мікробіологічний журнал. – 2005. – Т.66.–№5.–С.84-89.
6. Матершев В.Г. Различные образования на шляпках / В.Г. Матершев // Школа грибоводства. – 2009. – №1. – С.35-36.
7. Мостов'як С.М. Шкідники і хвороби грибів. Основні заходи захисту при вирощуванні в культурі / С.М. Мостов'як, М.В. Ільчук // Карантин і захист рослин. – 2005.–№5.–С.27-28.
8. Нугаева Н. Болезни шампиньонов / Н. Нугаева // Школа грибоводства. – 2001. – №1. – С.13-17. 15. Сафрай А.И. Средства защиты культуры шампиньона от болезней / А.И. Сафрай // Школа грибоводства. – 2006. – №6. – С.8-11.
9. Тищенко А.Д. Санитарно-защитные мероприятия при выращивании вешенки / А.Д. Тищенко // Школа грибоводства. – 2010. – №1. – С.28-37.
10. Шульга О.В. Збудники зеленої плісені (*Trichoderma* spp.) лікарського їстівного гриба шіі-таке (*Lentinula edodes* (Berk.) Pegl.) та біологічне обґрунтування заходів обмеження їх розвитку: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. біол. наук: спец. 06.01.11 «Фітопатологія» / О.В. Шульга. – К., 2006. – 22с.

Інформаційні ресурси

http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Nd/2010_6/10vnmvcg.pdf